Natuurcompensatie ‘t Zand

Gemeente Alphen-Chaam

BRO
Ruimte | om *in* te leven

Natuurcompensatie ‘t Zand

Gemeente Alphen-Chaam

Rapportnummer:	211X04330.061100_1
Datum:	24 januari 2010
Contactpersoon opdrachtgever:	Familie van Loon
Projectteam BRO:	Rob van Dijk, Arjan van Dooren, Pauline Maas, Rinus van den Brande
Trefwoorden:	natuurcompensatie, Ecologische Hoofdstructuur
Bron foto kaft:	Hollandse hoogte 14
Beknopte inhoud:	In voorliggende rapportage is in beeld ge bracht wat de natuurcompensatieopgave is voor het bestemmingsplan Uitbreiding Camping ‘t Zand. Deze compensatie is van toepassing vanwege ontwikkelingen die plaatsvinden in de Ecologische Hoofdstructuur.

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401

Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING **7**
1.1 Aanleiding van het compensatieplan 7
1.2 Beleid 7
1.3 Leeswijzer 8

2. HUIDIGE SITUATIE **9**
2.1 Abiotiek 9
2.1.1 Bodem en natuurlijk reliëf 9
2.1.2 Watersysteem 9
2.1.3 Historisch gebruik 10
2.2 Natuurwaarden 10
2.2.1 Ecotopen 10
2.2.2 Flora en fauna 14

3. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING **15**
3.1 Functiewijzigingen 15
3.1.1 Uitbreiding camping 15
3.1.2 Parkeren en ontsluiting 15
3.2 Planologische wijzigingen 16
3.2.1 Bestemmingsplan 16
3.2.2 Verordening Ruimte 2014 16

4. COMPENSATIEOPGAVE **19**
4.1 Oppervlakte en kwaliteitstoeslag 19
4.1.1 Conserverende delen 19
4.1.2 Ontwikkeling parkeren en ontsluiting 19
4.1.3 Ontwikkeling bos tot camping 20
4.1.4 Ontwikkeling speelweide tot camping 21
4.2 Verstoring 21
4.3 Versnippering 22
4.4 Totale compensatieopgave 22

5. COMPENSATIEGEBIEDEN **23**
5.1 Zwart Laag, Chaam 23
5.1.1 Huidige situatie 23

5.1.2 Natuurdoelen 23
5.1.3 Eindbeeld en beheertype 24
5.1.4 Maatregelen 24
5.2 Dagrecreatieterrein 't Zand, Alphen 24
5.2.1 Huidige situatie 24
5.2.2 Natuurdoelen 25
5.2.3 Eindbeeld en beheertype 25
5.2.4 Maatregelen 25
5.3 Perceel 027034B, Baarle-Nassau 25
5.3.1 Huidige situatie 25
5.3.2 Natuurdoelen 26
5.2.3 Eindbeeld en beheertype 27
5.3.4 Maatregelen 27
5.4 Perceel 026301, Baarle-Nassau 28
5.4.1 Huidige situatie 28
5.4.2 Natuurdoelen 28
5.4.3 Eindbeeld en beheertype 29
5.4.4 Maatregelen 29
5.5 Perceel 056301 en perceel 056019B, Baarle-Nassau 29
5.5.1 Huidige situatie 29
5.5.2 Natuurdoelen 30
5.5.3 Eindbeeld en beheertype 30
5.5.4 Maatregelen 31
5.6 Totaal 31

6. ZEKERSTELLING EN REALISATIE 33
6.1 Planologische zekerstelling 33
6.1.1 Uitbreiding camping 33
6.1.2 Zwart Laag en percelen Baarle-Nassau 34
6.2 Herbegrenzing EHS 37
6.3 Realisatie 37

7. BRONNEN 39

BIJLAGEN
Bijlage 1: Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving
Bijlage 2: Figuren

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van het compensatieplan

Het bestemmingsplan Uitbreiding Camping 't Zand maakt de uitbreiding van de bestaande camping 't Zand in Alphen (gemeente Alphen-Chaam) mogelijk. De uitbreiding is voor een groot deel voorzien in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS zal voor realisatie van het plan herbegrensd moeten worden. Herbegrenzing van de EHS is slechts onder strikte voorwaarden mogelijk. Een van de voorwaarden is dat de natuurwaarden die verloren gaan worden gecompenseerd. In voorliggend compensatieplan wordt inzichtelijk gemaakt welke natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en welke hiervan door de geplande ontwikkeling verloren gaan. Tevens wordt aangegeven op welke manier de compensatie van deze natuurwaarden wordt gerealiseerd.

1.2 Beleid

Voorwaarden voor compensatie:

1. Door compensatie mag geen netto verlies ontstaan aan ecologische waarden en kenmerken van het betreffende gebied in termen van areaal, kwaliteit en samenhang.
2. In het vervangend areaal dient een basisinrichting te worden gerealiseerd, waarbij de verloren gegane waarden weer kunnen worden ontwikkeld onderscheidenlijk zich kunnen ontwikkelen.
3. Fysieke compensatie vindt plaats:
   a. aansluitend aan of nabij het aangetaste gebied, met dien verstande dat een duurzame situatie ontstaat;
   b. door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie op afstand van het gebied, indien fysieke compensatie aansluitend aan of nabij het gebied niet mogelijk is.
4. Voor het kwaliteitsverlies van de bestaande te compenseren ecologische waarden en kenmerken wordt een toeslag op de fysieke compensatie berekend, zowel in oppervlak, als in budget. Hiertoe worden vier categorieën onderscheiden:
   a. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;
   b. tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer;
   c. tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer;

   d. bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk.
5. Fysieke compensatie binnen de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur is alleen toegestaan in de nog niet gerealiseerde ecologische hoofdstructuur totdat de omvang van de voor Brabant te realiseren ecologische hoofdstructuur is bereikt.
6. Indien fysieke compensatie aantoonbaar niet, of niet volledig mogelijk is, wordt een financiële compensatie bepaald aan de hand van de volgende kostenelementen:
   a. kosten van aanschaf van vervangende grond op dezelfde plaats;
   b. kosten van basisinrichting;
   c. kosten van ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.
7. De financiële compensatie wordt gestort in de provinciale compensatievoorziening ter uitvoering van de in het compensatieplan geformuleerde compensatietaakstelling.

In de bijlage van dit stuk is de toepassing van de beleidsregel natuurcompensatie van de provincie Noord-Brabant opgenomen.

1.3 Leeswijzer

In voorliggend compensatieplan is inzichtelijk gemaakt dat de natuurwaarden die verloren gaan bij de uitbreiding van camping ‘t Zand voldoende gecompenseerd worden. Op grond hiervan kan Gedeputeerde Staten besluiten tot herbegrenzing van de EHS ter plaatse.

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de huidige situatie. De toekomstige situatie is beschreven in hoofdstuk 3. Op basis van deze toekomstige situatie is in hoofdstuk 4 beeld gebracht wat de omvang is van de compensatie is. In hoofdstuk 5 is deze compensatieplicht uitgewerkt voor de verschillende compensatiepercelen. In hoofdstuk 6 is tenslotte aangegeven hoe de compensatieplicht planologisch en privaatrechtelijk verankerd wordt.

2. HUIDIGE SITUATIE

2.1 Abiotiek

2.1.1 Bodem en natuurlijk reliëf

Zoals de naam al aangeeft, is 't Zand in het verleden een stuifzandgebied geweest. Stuifzanden zijn door toedoen van de mens ontstaan. Door ontbossing en het verzamelen van heideplaggen voor gebruik in de potstal werden de gronden van hun vegetatie beroofd. Hierdoor ontstond op de droge leemarme gronden winderosie, wat leidde tot het ontstaan van stuifduinen.

Op de bodemkaart zijn de stuifzanden aangegeven als duinvaaggronden (Zd21). Het zijn jonge stuifzandgronden die zijn ontstaan door verwaaiing van droge, meestal jonge dekzanden. Kenmerkend is het onregelmatige reliëf met koppen en ruggen (duinen). Bron: Bodemkaart van Nederland (Stiboka, 1985).

In het plangebied is dit reliëf van koppen en ruggen nog grotendeels intact, ook op de huidige camping. Alleen waar nu de waterplas ligt, is de duinvaaggrond afgegraven. Het hoogteverschil in het plangebied bedraagt 6 meter: het gebied ligt tussen 20 en 26 meter boven N.A.P. Het gebied direct ten noorden van de plas ligt gemiddeld het hoogst.

Zie bijlage 2 figuur 1: Uitsnede bodemkaart.
Zie bijlage 2 figuur 2: Uitsnede AHN-kaart.

2.1.2 Watersysteem

De hogere dekzandgronden zoals 't Zand vormen van nature een infiltratiegebied voor grondwater. De doorlaatbaarheid van de duinvaaggronden voor hemelwater is goed. Volgens de Bodemkaart van Nederland valt het gebied binnen grondwatertrap VII. De gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) in het plangebied is meer dan 250 cm beneden maaiveld. De gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) is op de hogere delen ook meer dan 250 cm beneden maaiveld. Op de laagste delen is de GHG tot 40 cm beneden maaiveld. Bron: Wateratlas Provincie Noord-Brabant.

In het plangebied komt van nature geen oppervlaktewater voor. De plas is in 1974 gegraven als recreatieplas. De waterplas heeft een gemiddelde diepte van 1,80 meter. De ecologische waterkwaliteit van de plas is matig (Grontmij, 1994).

2.1.3 Historisch gebruik

Het 'oorspronkelijke' stuifzand in het gebied is afgaande op historische kaarten ergens tussen 1850 en 1900 beplant met bos. In 1900 waren ook de delen van het gebied die nu heide zijn, als bos gekarteerd. Het zal gaan om aanplantingen van grove den, die enerzijds de zandverstuivingen moesten beteugelen en anderzijds dienden als stuthout voor de mijnbouw.

De volgende grote verandering in het gebied trad op in de jaren '70 van de vorige eeuw. In 1971 heeft de gemeenteraad van de gemeente Alphen en Riel het bestemmingsplan 'Recreatiegebied 't Zand' vastgesteld. Op basis hiervan heeft de gemeente in het gebied een dagrecreatieterrein aangelegd met waterpartij, zandstrand, ligweide, speelweide en parkeerterrein. Tevens zijn bos- en heideterreinen bestemd ten behoeve van dagrecreatie. Voor verblijfsrecreatie is een terrein aangelegd voor het plaatsen van tenten, caravans en zomerhuisjes. Tevens mocht toen tussen het verblijfsrecreatieterrein (camping) en het dagrecreatieterrein een café-restaurant annex woning alsmede een slechtweer-accommodatie worden gerealiseerd. Deze situatie is nog steeds hetzelfde, zij het dat de exploitatie van de camping sinds 1986 in handen is van de familie Van Loon.

Zie bijlage 2 figuur 3: Uitsnede uit de historische atlas (situatie omstreeks 1900).

2.2 Natuurwaarden

2.2.1 Ecotopen

In het plangebied zijn in hoofdlijnen zes verschillende ecotopen te onderscheiden. Deze zijn op de topografische kaart te onderscheiden, met uitzondering van het campingterrein (zie bijlage 2 figuur 4: Topografische kaart met daarop de belangrijkste terreintypen / ecotopen). Dit is op de topografische kaart weergegeven als bos en grasland, maar bestaat in werkelijkheid uit een parkachtig gebied met kampeerplaatsen op gras, chalets en stacaravans met omliggende tuintjes, en plantsoenen met aangeplante heesters zoals rhododendron en laurierkers. De tuintjes en plantsoenen zijn in meer of mindere mate beplant met bomen. Het gaat hierbij om grove dennen die in het gebied stonden vóór de aanleg van de camping. Van een natuurlijke bosbegroeiing is op de camping geen sprake. In het kampeerseizoen wordt het terrein intensief gebruikt.

<u>Dennenbos</u>
Het dennenbos is een soortenarme variant van het Zomereiken-Berkenbos, het natuurlijke bostype op de aanwezige zandbodem. In het gebied zijn drie ontwikkelingsstadia van het dennenbos te onderscheiden. Een groot deel van het

bos in het plangebied bestaat uit een aanplant van grove dennen met een dikte van circa 30 cm. Behalve grove den worden in mindere mate Zomereik, Amerikaanse eik en Ruwe berk in de boomlaag aangetroffen. De struiklaag is matig ontwikkeld en bestaat uit Lijsterbes, Sporkehout en Amerikaanse vogelkers. Plaatselijk (op stikstofrijkere standplaatsen) groeit Zwarte vlier. Tussen deze struiken kruipt Braam en plaatselijk Kamperfoelie. De kruidlaag is van nature soortenarm; deze wordt gedomineerd door Brede stekelvaren en de grassen Pijpenstrootje en Bochtige smele. Langs paden en open plekken worden onder andere Vlasbekje, Dagkoekoeksbloem, Avondkoekoeksbloem, Klein springzaad, Vingerhoedskruid en Wilgenroosje aangetroffen. Op stikstofrijkere locaties groeit Grote brandnetel.

In het zuidwestelijke uitbreidingsgebied van de camping komt een meer open bostype voor. De struiklaag ontbreekt hier vrijwel geheel; in de boomlaag is uitsluitend Grove den aanwezig. De kruidlaag blijft hier beperkt tot grassen met plaatselijk Brede stekelvaren. Enkele vlakken in het bosgebied bestaan uit recentere aanplant van Grove den. In deze dichte aanplantingen is een struik- of kruidlaag niet aanwezig. Deze aanplantingen zijn op de luchtfoto goed te onderscheiden.

Aan de noordwestzijde van de waterplas zijn enkele smalle stroken met loofbos aanwezig. Het gaat om begroeiingen met Boswilg en Ruwe berk, waartussen ook enkele andere boomsoorten voorkomen, zoals Zomereik, Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers.

Droge heide.

In het plangebied liggen enkele verspreide heideterreinen. De vegetatie behoort tot de Associatie van Struikhei en Stekelbrem. De vegetatie wordt gedomineerd door Struikhei en de grassoort Pijpenstrootje. Droge heide is van nature niet erg rijk aan vaatplanten: plaatselijk komen de soorten Zandblauwtje, Sint-Janskruid, Schapenzuring, Kruipbrem en Stekelbrem voor. Verspreid op de heideterreinen staan enkele dennen en berken. Om de heide in stand te houden wordt deze geplagd en wordt boomopslag verwijderd.

Gemaaid grasland.

Het grasland in het plangebied is te beschouwen als een soortenarme variant van een droge schraallandvegetatie. In de grasvegetatie komen slechts enkele kruidachtige soorten voor, waarvan Schapenzuring het meest algemeen is. Andere aanwezige soorten zijn Reigersbek, Gewoon biggenkruid, Muizenoor en enkele mossoorten. De grasvegetatie wordt gemaaid, en wordt gebruikt als ligweide en speelveld.

Zandstrand

Zowel aan de noordzijde als aan de uiterste westzijde van de plas bevindt zich een zandstrand. Begroeiing ontbreekt hier geheel. De overgang tussen zandstrand en

grasland is abrupt. Het zandstrand wordt in de zomer recreatief gebruikt als speel- en ligstrand.

Water

De waterplas is een gegraven waterplas van circa 1,80 meter diepte. De plas zal voornamelijk worden gevoed door regenwater en daardoor zal de watersamenstelling voedselarm en zuur zijn. Een onderwatervegetatie ontbreekt. Alleen in het noordwestelijke deel is enige oevervegetatie aanwezig in de vorm van enkele begroeiingen met Lisdodde en Wolfspoot.

Impressie van het plangebied

Zie volgende pagina.

2.2.2 Flora en fauna

Tijdens het verkennende veldbezoek is beoordeeld of in het plangebied geschikte groeiplaatsen aanwezig zijn voor beschermde of bedreigde plantensoorten. De in het plangebied aanwezige houtopstanden hebben een soortenarme ondergroei die kenmerkend is voor Eiken-Berkenbossen op zure, voedselarme en geëutrofieerde zandbodems. De grasvelden zijn arm aan kruidachtige soorten, en worden zodanig intensief beheerd dat hier geen beschermde of bedreigde soorten voorkomen.
De heideveldjes vormen het meest interessante vegetatietype in het plangebied. Tijdens het verkennende veldbezoek zijn de soorten Zandblauwtje, Sint-Janskruid, Schapenzuring, Kruipbrem en Stekelbrem aangetroffen. Tijdens het veldonderzoek van Cools (2008) zijn op de heideveldjes twee soorten van de Rode Lijst gevonden, te weten Stekelbrem en Kruipbrem. Beide soorten staan als 'gevoelig' (= vrij zeldzaam en zeer sterk afgenomen) op de Rode Lijst.

Op de heidevelden zijn ook de meest bijzondere diersoorten aangetroffen. Hier komen volgens Cools (2008) de bedreigde soorten Levendbarende hagedis (Rode Lijst: gevoelig) en Nachtzwaluw (Rode Lijst: kwetsbaar) voor, en tevens Boompieper en Boomleeuwerik.
De bospercelen en de bestaande camping herbergen globaal gezien dezelfde samenstelling aan broedvogels. Het gaat enerzijds om algemene, weinig specialistische vogelsoorten en anderzijds om typische bossoorten. Zie het flora- en faunarapport (BRO, 2010) of Cools (2008) voor een overzicht. Opvallend is dat soorten van open bossen zoals Gekraagde roodstaart en Bonte vliegenvanger alleen op de camping zijn waargenomen. De zeldzame soorten Koekoek en Ransuil (beide Rode Lijst: kwetsbaar) zijn alleen buiten de camping waargenomen. In de bossen wordt ook de Eekhoorn aangetroffen.
In en rondom de plas worden minder soorten waargenomen. Langs de oevers komen algemene amfibiesoorten voor; verder foerageert de Gele kwikstaart hier.

Diverse zoogdiersoorten komen verspreid door het plangebied voor. Te denken valt aan Ree, Konijn, Haas, Egel, Vos, Gewone dwergvleermuis en kleinere soorten (muizen en spitsmuizen). Van deze dieren zal het Ree zich niet op de camping wagen, maar deze wordt wel tot vlakbij de camping waargenomen. Gewone dwergvleermuis foerageert verspreid door het plangebied, met name langs de waterplas en in enkele boslanen, maar heeft in het gebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen.

3. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

3.1 Functiewijzigingen

3.1.1 Uitbreiding camping

De huidige camping blijft gehandhaafd en wordt uitgebreid met 12,6 hectare. De uitbreiding vindt aan de zuidwestkant en noordkant van de huidige camping plaats. Het aantal kampeerplaatsen wordt vergroot van 381 naar 616 kampeerplaatsen. Naast de vergroting van het aantal kampeerplaatsen worden er voorzieningen toegevoegd aan de noordzijde van de camping, tegen de plas aan. Dit is enerzijds een nieuw centrumgebouw waarin onder andere de functies horeca, binnenzwembad, wellnessvoorzieningen, kinderspeelvoorzieningen en een nieuwe receptie een plaats krijgen. Met deze voorzieningen wil men zowel de campinggasten als de bezoekers van het dagrecreatieterrein bedienen. Om deze reden is de keuze van de plek tot stand gekomen.

3.1.2 Parkeren en ontsluiting

Ook verkeerskundig wijzigt het een en ander. Twee parkeerplaatsen die in de huidige situatie ook aanwezig zijn, worden behouden. Ten oosten van de plek waar de centrale voorzieningen komen, komt een nieuw parkeerterrein. Zowel daggasten als verblijfgasten kunnen hier hun auto parkeren. Dat betekent dat een groot deel van de verkeersbewegingen niet meer via de Maastrichtsebaan zullen gaan, maar via de Fransebaan. De gasten die op de camping verblijven, kunnen nog wel gebruik maken van de ontsluiting via de Maastrichtsebaan, maar ook van de Fransebaan. De daggasten kunnen alleen gebruik maken van de Fransebaan. De huidige ontsluitingsweg naar de Fransebaan wordt deels verlegd (ter hoogte van de plas) om de ontsluiting te verbeteren. Er zal ook een slagboom worden geplaatst aan de ingang van het terrein zodat na zonsondergang niemand zonder toestemming het terrein kan betreden.

Langs de ontsluitingsweg voor de dagrecreatie bevinden zich enkele parkeerplaatsen. Hier kan geparkeerd worden langs bospaden. Een bestaande parkeerplaats ten westen van de ontsluitingsweg (tussen de weg en het dagrecreatieveld) blijft gehandhaafd en zal fungeren als overlooplocatie voor zeer drukke dagen. Twee bestaande parkeerplaatsen aan de oostzijde van de ontsluitingsweg zullen niet behouden worden. Op deze manier worden de parkeervoorzieningen meer gecentraliseerd.

Zie bijlage 2 figuur 5: Voor het overzicht van de geplande ontwikkelingen.

3.2 Planologische wijzigingen

3.2.1 Bestemmingsplan

Het gebied waar de uitbreiding van de camping gepland is, is in het vigerende bestemmingsplan bestemd als 'bos'. Deze bestemming zal worden gewijzigd naar 'verblijfsrecreatie'. Het centrumgebouw wordt aangeduid door middel van een bouwvlak. Binnen het uitbreidingsgebied wordt een aanduiding 'bos' opgenomen om de waarde van deze delen als EHS-bos te waarborgen.

De parkeerterreinen aan de noordzijde en oostzijde van het uitbreidingsgebied van de camping zullen binnen de bestemming 'verkeer en parkeren' krijgen. Een deel van dit gebied is reeds bestemd voor parkeerdoeleinden, het grootste deel is bestemd als bos.

De bestaande noordelijke en zuidelijke ontsluitingswegen worden bestemd als 'verkeer en parkeren'. Het te verleggen deel van de noordelijke ontsluitingsweg wordt bestemd als 'bos'; het nieuwe deel van de weg zal worden bestemd als 'verkeer en parkeren'.

Tenslotte zijn er delen van het plangebied waar geen ontwikkelingen voorzien zijn. Hieronder vallen de bestaande dagrecreatieterreinen inclusief de zwemplas, de bestaande bossen en heidevelden. De dagrecreatieterreinen zullen worden bestemd als 'dagrecreatie', de bossen als 'bos' en de heidevelden als 'natuur'.

Zie bijlage 2 figuur 6: Verbeelding concept bestemmingsplan.

3.2.2 Verordening Ruimte 2014

In de Verordening Ruimte 2014 zijn alle bos- en heideterreinen in het plangebied begrensd binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast zijn de delen van de bestaande camping die op de topografische kaart zijn ingetekend als bos, begrensd binnen de EHS. Doordat deze vanuit de lucht een dichte kroonbedekking hebben, zijn deze op de topografische kaart aangemerkt als bos. In werkelijkheid zijn deze delen van de camping geen bos. Het gaat om standplaatsen van caravans en chalets, plantsoenen, randen van tentplaatsen, speeltuin en dergelijke, die beplant zijn met bomen.

De overige delen van het plangebied zijn volgens de Verordening Ruimte 2014 begrensd binnen de Groenblauwe Mantel. Het gaat hierbij om kampeerplaatsen, lig- en speelweiden, zwemplas en bospaden.

In voorliggend plan wordt voorgesteld om tweederde van het uitbreidingsgebied van de camping uit de EHS te begrenzen. Het gaat daarbij om de delen van de camping waar bos plaats moet maken voor standplaatsen, grasvelden, bebouwing etc. De gronden die uit de EHS zullen worden gehaald, zullen worden opgenomen binnen de Groenblauwe Mantel. Met deze status kunnen de op de camping aanwezige natuur- en landschapswaarden afdoende worden geborgd.

4. COMPENSATIEOPGAVE

4.1 Oppervlakte en kwaliteitstoeslag

4.1.1 Conserverende delen

De delen van het plangebied waar geen ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden, worden zodanig bestemd dat de via de verordening beschermde natuurwaarden voldoende worden beschermd in het bestemmingsplan. Bestaand bos- en natuurgebied wordt bestemd als respectievelijk 'bos' en 'natuur'. Bestaande dagrecreatieve terreinen worden bestemd als 'dagrecreatie'. Binnen deze bestemming worden beperkingen opgesteld ter behoud van natuurwaarden en voorkoming van verstoring.
De bestaande camping wordt geheel bestemd als 'verblijfsrecreatie'. Binnen deze bestemming worden beperkingen opgesteld ter behoud van natuurwaarden. Specifiek gaat het hierbij om beperkingen voor het kappen van bomen.

4.1.2 Ontwikkeling parkeren en ontsluiting

In het plangebied bevinden zich momenteel verspreide parkeervoorzieningen voor dagrecreanten. Aan de noordelijke ontsluitingsweg bevinden zich enkele locaties waar in het bos geparkeerd kan worden (zie bijlagenboek figuur 8: Parkeersituatie in huidige situatie). In de nieuwe situatie is een centralisering van de parkeerplaatsen voorzien (zie bijlagenboek figuur 9: Parkeersituatie in toekomstige situatie). Er komt één centrale parkeerlocatie tussen de camping en de plas; het huidige parkeerterrein bij het dagrecreatieterrein wordt een overlooplocatie voor drukke dagen. Hierdoor wordt de situatie voor bezoekers overzichtelijker. Door de concentratie van de parkeervoorzieningen wordt tevens de verstoring op het bosgebied beperkt.

De als parkeerterrein bestemde terreinen die worden opgeheven, hebben een totale oppervlakte van 2,25 hectare binnen de EHS. Deze zullen worden afgesloten zodat hier spontaan bos kan ontwikkelen. In de nieuwe situatie is op het grote parkeerterrein reeds 0,47 hectare binnen de EHS bestemd als parkeerterrein. Er wordt 2,22 hectare bos aan dit parkeerterrein toegevoegd. De totale oppervlakte parkeerterrein blijft in de nieuwe situatie vrijwel gelijk. Dit nieuwe parkeerterrein zal op dezelfde wijze worden ingericht als de op te heffen parkeerterreinen, dat wil zeggen: met behoud van een gesloten boombedekking en zonder verhardingen. Doordat hierdoor netto geen sprake is van aantasting van de EHS, is compensatie niet aan de orde.

Het te verleggen deel van de ontsluitingsweg zal als verharde weg worden aangelegd in de EHS. Hiervoor in de plaats zullen twee bestaande onverharde paden worden opgeheven. Deze zullen bij wijze van compensatie worden beplant. De reden dat de nieuwe ontsluiting niet over het bestaande westelijke pad wordt gelegd, is dat dit een grotere landschappelijke inbreuk vormt vanuit de zwemplas gezien. Het oostelijke pad wordt niet gebruikt om de ontsluiting op grotere afstand van het Villapark 't Zand te leggen. Daarmee wordt tevens gezorgd dat aardkundige waarden worden ontzien.

4.1.3 Ontwikkeling bos tot camping

Voor de uitbreiding zal 10,45 hectare bos worden omgevormd tot camping met in totaal 235 campingplaatsen. Voor deze uitbreiding is een inrichtingsplan opgesteld, waarin 1/3 deel van het uitbreidingsgebied behouden blijft als bos. Dit bos vormt een groene dooradering en inpassing van de camping. De natuurwaarden van deze boszones zullen in het bestemmingsplan worden beschermd. De oppervlakte EHS die verdwijnt door ontwikkeling van de camping, bedraagt daardoor twee derde van de totale oppervlakte bestaand bos binnen het uitbreidingsgebied: 10,45 x 2/3 = 6,97 hectare.

Omdat het bij compensatie een tijd duurt voordat de verloren gegane natuurwaarden weer ontwikkeld zijn, geldt volgens de beleidsregel natuurcompensatie (2005) van de Provincie Noord-Brabant een kwaliteitstoeslag. Het te verdwijnen bos is te beschouwen als een biotoop met een ontwikkelingstijd van 25 tot 100 jaar. De hiervoor vastgestelde toeslag bedraagt 2/3 van de oppervlakte bos die verdwijnt. Dit komt neer op 4,64 hectare extra compensatie. In totaal komt dit neer op 11,61 hectare aan te compenseren oppervlakte. De oppervlakte die daadwerkelijk verdwijnt zal als bos teruggebracht moeten worden. De toeslag hoeft niet als bos teruggebracht te worden, maar kan ook in de vorm van andere natuurtypen gerealiseerd worden.

4.1.4 Ontwikkeling speelweide tot camping

In de huidige situatie is de speelweide niet erg rijk aan bijzondere natuurwaarden. In de soortenarme vegetatie komen slechts algemene plantensoorten voor. Een ecologische functie heeft het gebied met name als foerageergebied van konijnen, reeën, vogels etc.
Door de ontwikkeling tot camping zal het gebied ongeschikt worden als foerageergebied van grazende dieren. Daarentegen zal het gebied geschikt kunnen worden als broedgebied voor diverse vogelsoorten en kleine zoogdieren, mits het gebied parkachtig ontwikkeld wordt en enkele voorwaarden gesteld worden aan de beplanting. Wanneer de speelweide volgens de volgende randvoorwaarden ontwikkeld wordt, kan worden gesteld dat voldoende invulling wordt gegeven aan de doelstelling van de Groenblauwe Mantel.

- Het gebied wordt zodanig beplant dat in de nieuwe situatie een kroonbedekking ontstaat van circa 50%;
- Als boomvormers worden inheemse soorten gebruikt die thuishoren in een Eiken-Berkenbostype van schrale zandgronden: Zomereik, Grove den, Ruwe berk, Tamme kastanje en Gewone esdoorn;
- Als lagere bomen en struikvormers worden soorten van vergelijkbare groeiplaatsen gebruikt: Lijsterbes, Sporkehout, Zwarte vlier, Kardinaalsmuts, Krentenboompje en Hazelaar. Dergelijke soorten vormen een voedselbron voor diverse vogels en kleine zoogdieren, en zijn tevens van waarde als drachtplant en waardplant van inheemse insectensoorten.

4.2 Verstoring

Wandelen is de voornaamste vorm van dagrecreatie die momenteel plaatsvindt in de EHS in het plangebied. Daarnaast worden de bospaden in het gebied gebruikt door mountainbikers. Delen van de EHS worden momenteel gebruikt voor andere doeleinden, zoals voor parkeren en af en toe voor scoutingactiviteiten vanuit Scouting Nederland en paardensport vanuit SGW Alphen-Chaam.

Uit onderzoek blijkt dat wandelen in het algemeen voor bosvogels een weinig verstorende vorm van recreatie is, mits de wandelaars op de paden blijven en honden aangelijnd zijn (Krijgsveld, Smits en Van der Winden, 2008). Mountainbiking is een meer verstorende vorm van recreatie, wanneer wordt afgeweken van de wandelpaden. In hoeverre dit het geval is in het plangebied, is niet onderzocht. Het houden van scoutingactiviteiten en paardensportwedstrijden blijft beperkt tot enkele keren per jaar. Het scoutingweekend HIT Alphen wordt jaarlijks gehouden in het paasweekend. De paardensportwedstrijden worden jaarlijks gehouden in het derde en vierde weekend van maart. Dit is (in de regel) ná de vorstperiode, maar vóór de broedperiode van de meeste soorten bosvogels.

In de huidige situatie lijkt de aanwezigheid van dag- en verblijfrecreatie in het gebied niet te leiden tot negatieve effecten, gezien het gegeven dat verstoringsgevoelige vogelsoorten zoals Nachtzwaluw en Boomleeuwerik zich op de heidevelden weten te handhaven.

In het plan is niet specifiek voorzien in een toename van de hoeveelheid dagrecreanten in het gebied. Ook voor de bestaande scouting- en paardensportactiviteiten zijn geen wijzigingen voorzien. De belangrijkste wijziging is de geplande toename van het aantal verblijfsrecreanten en het toegankelijk maken van de camping via de noordzijde. Hierdoor zal de verkeersintensiteit op de noordelijke ontsluitingsweg toenemen met iets minder dan een factor 3.

Volgens de beleidsregel natuurcompensatie (2005) van Provincie Noord-Brabant dient verstoring van de EHS te worden tegengegaan, en dient netto verstoring die niet kan worden tegengegaan, te worden gemitigeerd en/of gecompenseerd. Om deze verstoring tegen te gaan zal de ontsluitingsweg worden afgewaardeerd van 80-km-weg naar 30-km-weg. Hierdoor zal het bestemmingsplan niet leiden tot een significante toename van verstoring en is compensatie hiervoor niet aan de orde.

4.3 Versnippering

Er zijn in het plangebied geen biotopen aanwezig die als gevolg van de geplande ontwikkeling versnippert komen te liggen tussen intensief te gebruiken (rode) functies. Versnippering van de Ecologische Hoofdstructuur is niet aan de orde.

4.4 Totale compensatieopgave

Zoals aangegeven in de tabel bedraagt de totale compensatieopgave 11,61 hectare. Hiervan zal 6,97 hectare moeten worden ontwikkeld als bos. De resterende 4,64 hectare kan in de vorm van andere natuurtypen gerealiseerd worden.

Ontwikkeling	Maatregelen	Compensatieoppervlakte
Uitbreiding camping	Ontwikkeling 6,97 ha bos + 4,64 ha toeslag	11,61 hectare
Parkeren	Centraliseren parkeervoorzieningen	-
Ontsluiting	Herbegrenzen ontsluitingspaden in EHS	-
Verstoring	Zonering verstoring in plangebied	-

5. COMPENSATIEGEBIEDEN

5.1 Zwart Laag, Chaam

5.1.1 Huidige situatie

Ligging: tussen het buurtschap Snijders-Chaam en de Valkenburgsche Leij circa 2,5 km ten noorden van de kern Chaam (zie bijlage 2 figuur X)
Begrenzing: Bosweg (zuid), loods en braakliggend terrein (oost), schapenweide (noord), sloot en aangrenzende akker (west).
Coördinaten plangebied: 118,7-393,7

Bodemtype: hoge zwarte enkeerdgronden met leemarm tot zwak lemig fijn zand.
Reliëf en geomorfologie: dekzandafzettingen, het perceel loopt in noordelijke richting licht af.
Hydrologie: Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) 80-100 cm-mv; Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) > 250 cm-mv. Het terrein ligt wat droger dan de percelen ten noorden en oosten, die dichter bij de Valkenburgsche Loop liggen. Op het terrein is geen oppervlaktewater aanwezig; de sloot ten westen van het perceel is periodiek waterhoudend.

Grondgebruik: ingezaaid grasland en grondopslag
Begroeiing: Engels raaigras met Ridderzuring, Vogelmuur, Grote brandnetel etc., geen aandachtsoorten.
Bijzondere soorten: Zwarte roodstaart nestelt in loods op aangrenzend perceel. Verder geen bijzondere soorten aanwezig of te verwachten.

5.1.2 Natuurdoelen

Het perceel ligt op de overgang van de oudere akkers en weilanden naar het Zwart Laag, en kenmerkt zich van oorsprong door een onregelmatige percelering en perceelsbegrenzing met houtsingels of houtwallen. Hiermee is het gebied in potentie erg geschikt als leefgebied voor struweelvogels (bv. Geelgors, Roodborsttapuit, Patrijs) en foerageergebied voor reeën, hazen, konijnen etc. Het beheer zal geënt moeten zijn op het oorspronkelijke, extensieve agrarische gebruik (lichte bemesting met stalmest).

5.1.3 Eindbeeld en beheertype

Het streefbeeld voor het terrein is een kruiden- en faunarijk grasland. Dit komt overeen met het SNL-beheertype N12.02. Als randbeplanting zal aan twee zijden een houtsingel met inheems bos- en struikplantsoen worden aangelegd.

5.1.4 Maatregelen

Voor de ontwikkeling van het geschetste eindbeeld zijn geen specifieke ingrepen voorzien. Door consequent uitvoeren van een maaibeheer met extensieve nabeweiding ontstaat een kruidenrijke grasvegetatie. Hierbij is het van belang om rekening te houden met de aanwezige fauna.

Voor ontwikkeling van de houtsingels zijn de volgende maatregelen nodig:
- aanplanten boom- en struikvormers en aanplanten vrijwaren van vraat;
- verwijderen van opslag van ruigtekruiden en bramen;
- inboeten van uitgevallen bos- en struikplantsoen;
- periodiek afzetten van boom- en struikplantsoen (hakhoutbeheer: eens per 7-10 jaar) met uitzondering van enkele overstaanders.

5.2 Dagrecreatieterrein 't Zand, Alphen

5.2.1 Huidige situatie

Ligging: noordelijk deel van het dagrecreatieterrein ‘t Zand, tussen de weg Voskuil en een heideveldje (zie bijlage 2 figuur X);
Begrenzing: zandpad (zuid), bos (overige zijden).
Coördinaten plangebied: 125,2-390,6

Bodemtype: duinvaaggronden met leemarm tot zwak lemig fijn zand.
Reliëf en geomorfologie: een onregelmatig reliëf van koppen en ruggen.
Hydrologie: grondwaterstand meer dan 2,50 meter beneden maaiveld; geen oppervlaktewater aanwezig.

Grondgebruik: recreatieweide met enkele verspreide bomen.
Begroeiing: gemaaid grasland met enkele kruidachtige soorten zoals Schapenzuring, Reigersbek, Gewoon biggenkruid; te beschouwen als een soortenarme variant van een heischraal grasland.
Bijzondere soorten: Op heiderestanten In de nabije omgeving komen bijzondere soorten voor zoals Stekelbrem, Levendbarende hagedis, Nachtzwaluw, Boomleeuwerik en Boompieper.

5.2.2 Natuurdoelen

Op de voedselarme zandgronden is het eindstadium van de successie normaliter een Zomereiken-berkenbos. Echter door eeuwenlange verschraling zijn grote delen van de hogere zandgronden tot het begin van de twintigste eeuw als heide in beheer geweest. Op 't Zand zijn de meest verschraalde gebieden in het verleden zelfs tot stuifzand geworden.
In het gebied rondom recreatieplas 't Zand zijn nog enkele heiderestanten aanwezig. Natuurvereniging Mark en Leij, die het beheer van deze terreinen onder haar hoede heeft genomen, streeft naar vergroting van deze heiderestanten. Dit is van belang om de kenmerkende flora en fauna voor het gebied te behouden zoals Stekelbrem, Levendbarende hagedis en Nachtzwaluw.

5.2.3 Eindbeeld en beheertype

Het streefbeeld voor het terrein is een droge heide (Associatie van struikhei en stekelbrem). Dit komt overeen met het SNL-beheertype N07.01. De solitaire bomen die momenteel in het gebied staan, kunnen hier blijven staan. De overgang naar het aangrenzende bos wordt geleidelijker gemaakt door een strook met struik- en braamopslag te laten staan (mantelvegetatie).

5.2.4 Maatregelen

Doordat het terrein nooit in agrarisch gebruik is geweest, zal de voedselrijkdom van de bodem naar alle verwachting laag zijn, wat zeer gunstig is voor de ontwikkeling van een heidevegetatie. De volgende maatregelen worden daarom voldoende geacht:

- oppervlakkig plaggen (tot op de minerale bodem)
- afhankelijk van de bodemsituatie kan eenmalige bekalking nodig zijn om verzuring en ammoniumontwikkeling tegen te gaan
- periodiek plaggen van de heidevegetatie en verwijderen van boomopslag.

5.3 Perceel 027034B, Baarle-Nassau

5.3.1 Huidige situatie

Ligging: ten noorden van de Willemshoeve aan het Ghil, circa 1,5 km ten oosten van de kern Zondereigen (B), (zie bijlage 2 figuur X)
Begrenzing: zandpad tussen Ghil en Zevenhuizenbaan (oost), sloot met aangrenzend grasland (zuid), natuurlijk grasland (west), natuurlijk grasland (noord).
Coördinaten plangebied: 122,3-379,9

Bodemtype: deels gooreerdgronden met leemarm tot zwak lemig fijn zand; deels veldpodzolgronden.
Reliëf en geomorfologie: de noord- en zuidrand van het gebied maken deel uit van twee dalvormige laagten zonder veen, die aan de westzijde van het perceel bij elkaar komen. Het centrale deel van het oostelijke perceel ligt hoger en bestaat uit een dekzandafzetting.
Hydrologie: Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) 20-60 cm-mv; Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) 60-120 cm-mv. Het westelijke en oostelijke deel van het perceel worden beide ontwaterd via een sloot aan de zuidzijde naar een diepe sloot die tussen beide deelpercelen naar de Schouwloop stroomt. De sloot ten zuiden van het westelijke deelperceel stroomt daardoor opvallend genoeg naar het oosten in plaats van de oorspronkelijke westelijke stroomrichting in deze laagte. Het hoger gelegen deel functioneert als inzijggebied. De Schouwloop is een bovenloop van 't Merkske die ten noorden van het plangebied in westelijke richting stroomt.

Grondgebruik: bouwland (maïsakker).
Begroeiing: rijbeplanting met Zomereik, Boswilg en Ruwe berk aan noordwestzijde van perceel; enkele zomereiken (restant van houtsingel) aan westzijde van perceel. Uitsluitend aan de randen van het perceel zijn begroeide akkerranden en slootkanten aanwezig. In de scheidingsloot groeit Kleine egelskop, verder slechts zeer algemene plantensoorten (stikstofindicatoren) aanwezig
Bijzondere soorten: De omgeving van het plangebied is leefgebied van diverse struweelvogels. Verder geen bijzondere soorten aanwezig of te verwachten.

5.3.2 Natuurdoelen

Door de rationalisering en intensivering van het agrarische gebied is de natuurlijke ecohydrologische situatie sterk gewijzigd. Het doel van de natuurontwikkeling is het herstellen van het natuurlijke systeem van inzijging, kwel, oppervlakkige afwatering en overstroming. De natuurlijke afwatering van het gebied door de dalvormige laagte aan de zuidzijde van het plangebied kan worden hersteld door het dempen van de diepe centrale sloot. Hierdoor zal de sloot aan de zuidzijde van het perceel weer functioneren als waterloop en in westelijke richting naar de Schouwloop stromen. Door deze sloot wat te verflauwen en verondiepen kan zich een oevervegetetatie ontwikkelen.

De natuurlijke vegetatie langs beekdalen bestaat uit moerassen en broekbossen. Veel gronden zijn echter al zeer lang in gebruik als hooilanden, doordat gronden langs beekdalen van oudsher de betere graslanden vormden. Langs het Merkske en haar bovenlopen heeft Staatsbosbeheer als doelstelling om een structuur van vochtige hooilanden (beemden) te ontwikkelen. In deze beemden vindt geen bemesting plaats en stroomt water oppervlakkig af naar de waterlopen, waardoor er schoner water (met minder meststoffen) de waterlopen instroomt. Door het

dempen van sloten krijgt kwel meer invloed op de plantengroei. Een situatie met hoger waterpeil in de winter en het voorjaar bevordert de ontwikkeling van bijzondere vegetatietypen zoals dotterbloem- en zilverschoongraslanden. De geschetste ontwikkeling bevordert tevens de 'sponswerking' van het landschap, zodat lager gelegen agrarische gronden minder gevoelig worden voor overstroming en verdroging.

Het landschappelijke beeld voor een dergelijk beekdallandschap is een percelering met smalle kavels haaks op waterloop. Deze worden van elkaar gescheiden door houtsingels met elzen of wilgen. Om de waterloop te accentueren in het landschap kunnen er verspreid wilgen of populieren langs geplaatst worden.

5.2.3 Eindbeeld en beheertype

Het eindbeeld voor het gebied is een vochtig hooiland (SNL-beheertype N10.02; hoewel zilverschoongraslanden ook binnen N12.02 worden gerekend). De houtsingels worden als brede stroken met elzen en wilgen aangelegd. Deze vegetatie is te beschouwen als een broekbos (SNL-beheertype N14.01). In de vegetatie zal een gradiënt aanwezig zijn van hoog naar laag. Op de drogere (oostelijke) delen van de houtsingels kunnen ook boomsoorten zoals eiken en essen worden aangeplant.

5.3.4 Maatregelen

Door jarenlange bemesting zal het fosfaatgehalte van de bodem erg hoog zijn. Natuurontwikkeling op intensief bemeste akkers leidt vaak tot ontwikkeling van ongewenste vegetaties wanneer fosfaatgehaltes hoog zijn, zeker in combinatie met vernatting. Er zullen daarom maatregelen nodig zijn om deze weer omlaag te krijgen. Dit kan bijvoorbeeld door enkele jaren 'uit te mijnen': het verbouwen en afvoeren van productiegewassen in combinatie met specifieke bemesting om fosfaat aan de bodem te onttrekken. Vooronderzoek hiervoor is noodzakelijk. De volgende maatregelen zullen aan de orde zijn:

- dempen van de diepe centrale sloot;
- verflauwen van oever zuidelijke sloot;
- onderzoek naar de bodemsamenstelling (m.n. fosfaat);
- uitmijnen van de bodem;
- ontwikkeling graslandvegetatie;
- aanplanten elzen en wilgen;
- periodiek afzetten van houtsingels als hakhoutbeheer: eens per 7-10 jaar
- uitvoeren hooilandbeheer;

5.4 Perceel 026301, Baarle-Nassau

5.4.1 Huidige situatie

Ligging: circa 200 meter ten oosten van het buurtschapje Zondereigensebrug tussen de kernen Baarle en Zondereigen (zie bijlage 2 figuur X)
Begrenzing: Zevenhuizenbaan (noord), sloot met aangrenzende akker (oost), paardenweitje met daarachter de Schouwloop (zuid), sloot en aangrenzend weiland (west – zuidelijk deel), akker – geen perceelscheiding (west – noordelijk deel).
Coördinaten plangebied: 121,4 -380,5.

Bodemtype: gooreerdgronden met leemarm tot zwak lemig fijn zand.
Reliëf en geomorfologie: het perceel ligt in een dalvormige laagte zonder veen. Vanaf de Schouwloop loopt het terrein in noordelijke richting licht omhoog. In het zuidelijke deel van het perceel is een structuur van smalle ondiepe greppeltjes aanwezig.
Hydrologie: Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) 0-20 cm-mv; Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) 60-100 cm-mv. In de perceelsloten is enige mate van kwel aanwezig. Aan de oostzijde van het perceel loopt een waterhoudende sloot die afwatert op de Schouwloop. Midden door het perceel (tussen het noordelijke en zuidelijke deel van het pereel) loopt een dwarssloot.

Grondgebruik: weiland (zuidelijk deel) en tijdelijk gronddepot / braakliggend terrein (noordelijk deel).
Begroeiing: Grasvegetatie met kruidachtige soorten zoals Paardenbloem, Ridderzuring, Witte klaver, Herderstasje, Kruipende boterbloem, Gewone hoornbloem en Perzikkruid. Aan de randen zijn onder andere aangetroffen: Akkerdistel, Koninginnekruid, Wolfspoot, Riet, Kattenstaart, Rolklaver, Kale jonker, Veldzuring, Akkerhoornbloem, Tormentil, Struikheide, Gele ganzenbloem, Heermoes, Grote brandnetel, Heelblaadjes, Veerdelig tandzaad, Watermunt, Braam en Boswilg. Aan de oostzijde staat een solitaire els.
Bijzondere soorten: Enkele plantensoorten in de perceelsranden zijn als aandachtsoorten te beschouwen, omdat ze indicatief zijn voor vochtige hooilanden (Tormentil, Heelblaadjes). In de omgeving van de locatie komen bijzondere amfibiesoorten voor, zoals Alpenwatersalamander, Kamsalamander en Vinpootsalamander. De omgeving van het plangebied is leefgebied van diverse struweelvogels.

5.4.2 Natuurdoelen

Evenals bij het vorige gebied maakt dit perceel deel uit van het beekdalsysteem van het Merkske (Schouwloop). Ook hier is ontwikkeling van hooilanden (beemden) wenselijk. De beemdenstructuur is in het zuidelijke perceel nog terug te vinden in de

greppelstructuur die haaks op de Schouwloop staat. Het herstellen van een extensief hooilandbeheer ligt mede voor de hand doordat aan de perceelsranden nog enkele hooilandsoorten voorkomen, zoals Tormentil en Heelblaadjes, en doordat in de sloten kwelwater aanwezig is. Het noordelijke deel, dat nu afgescheiden wordt van het bestaande grasland door een sloot, kan verbonden worden zodat enkele lange 'slagen' in het landschap ontstaan. Door de natuurontwikkeling zal het gebied interessant worden voor amfibieën die in de omgeving voorkomen zoals Kamsalamander. Wanneer in de randbeplantingen spontane braamopslag optreedt, kan ook de Boomkikker (ambassadeursoort van de gemeente Baarle-Nassau) van het gebied profiteren.

5.4.3 Eindbeeld en beheertype

Het eindbeeld voor het gebied is een vochtig hooiland (SNL-beheertype N10.02; hoewel zilverschoongraslanden ook binnen N12.02 worden gerekend). De houtsingels worden als brede stroken met elzen en wilgen aangelegd. Deze vegetatie is te beschouwen als een broekbos (SNL-beheertype N14.01).

5.4.4 Maatregelen

De verwachting is dat de uitgangssituatie qua fosfaatgehalte iets gunstiger is dan bij het vorige perceel, doordat het niet als maïsakker is gebruikt maar al langere tijd een grasland is. Dit is echter bij voorkeur door bodemonderzoek vast te stellen. De volgende maatregelen worden nodig geacht om tot het gewenste eindbeeld te komen:

- dempen van de sloot tussen het noordelijke en zuidelijke deel;
- aanleggen van een sloot ten westen van het noordelijke deel;
- onderzoek naar de bodemsamenstelling (m.n. fosfaat);
- eventueel ondiep plaggen;
- aanplanten elzen en wilgen;
- periodiek afzetten van houtsingels als hakhoutbeheer: eens per 7-10 jaar;
- uitvoeren hooilandbeheer.

5.5 Perceel 056301 en perceel 056019B, Baarle-Nassau

5.5.1 Huidige situatie

Ligging: in de driehoek tussen de Hoogstratensebaan, Vossendijk en Castelsch Baantje, circa 4,5 kilometer ten zuidwesten van de kern Baarle (zie bijlage 2 figuur X)

Begrenzing: Perceel 056301: Vossendijk (noord), greppel met aangrenzende maïsakker (west), bospercelen (zuid en oost). Perceel 056019B: maïsakker (oost), bos (overige zijden).
Coördinaten plangebied: 118,5 -382,3 (perceel 056301), 118,7 -382,2 (perceel 056019B).

Bodemtype: deels gooreerdgronden en deels veldpodzolgronden met zwak lemig fijn zand.
Reliëf en geomorfologie: deels zandrug met oud bouwlanddek; deels lage landduinen met bijbehorende laagten, deze zijn met name in de aangrenzende bospercelen terug te vinden. Het bos tussen de percelen ligt tot circa 2 meter hoger dan de omliggende akkers.
Hydrologie: Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) 100-120 cm-mv; Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) 200-250 cm-mv. Het hele gebied is een infiltratiegebied. Oppervlaktewater is niet aanwezig.

Grondgebruik: bouwland (zuidelijk perceel: aardappelakker, noordelijk perceel: maïsakker).
Begroeiing: Aan de perceelsranden komen enkele zeer algemene ruderale soorten voor, zoals Ridderzuring, Melganzevoet, Jacobskruiskruid, Canadese fijnstraal, Akkerdistel, Gewone brandnetel, Gewone hennepnetel, Vogelwikke, Echte kamille en Groot streepzaad. Het tussenliggende bos bestaat uit een aanplant van Zwarte den met in de ondergroei Brede stekelvaren. Vooral aan de randen staan verschillende loofbomen (Zomereik en Ruwe berk).
Bijzondere soorten: In het tussenliggende bos is een roofvogelnest aangetroffen.

5.5.2 Natuurdoelen

Op de voedselarme zandgronden is het eindstadium van de successie normaliter een Zomereiken-berkenbos. Zomereiken hebben een relatief slecht verteerbaar strooisel, waardoor de bodem we Door in loofbossen een aantal boom- en struikvormers aan te planten die goed verteerbaar strooisel hebben, zal een bostype met een grotere variatie in de kruid- en struiklaag ontstaan. Hiervan profiteren diverse diersoorten: zoogdieren vinden meer schuilplaatsen; voor vogels ontstaat meer broed- en foerageergelegenheid.

5.5.3 Eindbeeld en beheertype

Het eindbeeld voor het gebied is een droog loofbos Dit komt overeen met SNL-beheertype N15.02.

5.5.4 Maatregelen

Voor ontwikkeling van het loofbos zijn de volgende maatregelen nodig:
- aanplanten boom- en struikvormers en aanplanten vrijwaren van vraat;
- verwijderen van opslag van ruigtekruiden en bramen;
- inboeten van uitgevallen bos- en struikplantsoen;
- periodiek dunnen van de bosaanplant om te komen tot de gewenste dichtheid.

5.6 Totaal

In onderstaande tabel is de kwantitatieve invulling van de natuurcompensatie weergegeven. De totale invulling is gelijk aan de verplichte natuurcompensatieopgave van 11,61 hectare.

Naam perceel	**Oppervlakten .ha**	**Oppervlakten bos .ha**
Perceel 027034B	3.84	1.28
Perceel 026301	1.34	0.70
Perceel 056301 en perceel 056019	4.69	4.69
Zwartlaag	1.02	0,30
Dagrecreatieterrein	0.72	0
Totaal:	**11.61**	**6.97**

Foto's volgende pagina van links naar rechts, van boven naar beneden:

Afgegraven deel Zwart Laag; niet afgegraven deel Zwart Laag;
Perceel 27034B vanuit het zuidoosten gezien; westelijke punt van het perceel 27034B (maïsakker);
Noordelijk deel van het perceel 026301; overzicht van het zuidelijke deel van perceel 026301;
Perceel 056301 gezien vanaf de Vossendijk; Perceel 056019B gezien vanaf de noordoostzijde.

6. ZEKERSTELLING EN REALISATIE

6.1 Planologische zekerstelling

6.1.1 Uitbreiding camping

Een derde deel van de uitbreiding (3,5 hectare) zal behouden worden als bos en daarmee als EHS. In een inrichtingsplan is vastgelegd welke gronden structureel onderdeel uitmaken van de groenstructuur, en welke gronden kunnen worden ingericht en gebruikt als kampeerplaats en/of als groen. Zoals uit het inrichtingsplan blijkt is sprake van een zoveel mogelijk doorlopende groenstructuur, waardoor de in het gebied voorkomende diersoorten (met name grondgebonden diersoorten) in het plan behouden kunnen blijven.

Het inrichtingsplan vormt de basis voor het bestemmingsplan. Dit betekent dat het structurele groen zal worden aangeduid als "bos". Op gronden binnen deze aanduiding gelden beperkingen ter behoud en bescherming van de EHS. Dit betekent dat het verboden is zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning) ter plaatse de volgende werken en/of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

- het verlagen van de waterstand door aanleg van drainage of bemaling;
- het verwijderen of rooien van bos-, natuur- en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder agrarische productiefunctie, daaronder begrepen solitaire bomen; die ten tijde van het van kracht worden van het plan aanwezig waren;
- het verwijderen van perceelsindelingen, zoals tot uiting komend in greppels, sloten, steilrand en het verwijderen van paden of onverharde wegen;
- het verwijderen van perceelsindelingen, paden en onverharde wegen.

Afbeelding EHS-begrenzing (prent Dionne)

De genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke en/of natuurwaarden. Dit houdt dus in dat het kappen van enkele solitaire bomen, bijvoorbeeld ten behoeve van interne ontsluiting, afweegbaar is, maar het kappen van een vlak met bomen (houtopstanden) duidelijk niet. De reden hiervoor is dat het kappen van een vlak met bomen strijdig is met de doelstelling van de bestemming, namelijk het behouden van een duurzame en robuuste groenstructuur.

Ook volledige egalisaties van het in het terrein aanwezige microreliëf hebben een negatief effect op de natuur- en landschapswaarden die binnen de EHS zijn beschermd en zijn daarom als strijdig aan te merken. Het uitvoeren van een enkele hoogteverandering, bijvoorbeeld voor het aanleggen van een wandelpad, is afweegbaar.

De bovenstaande verbodsbepaling is niet van toepassing op werken of werkzaamheden welke:

- het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
- reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

6.1.2 Zwart Laag en percelen Baarle-Nassau

De gronden op het Zwart Laag en de percelen in Baarle-Nassau die ingezet worden voor natuurcompensatie zullen in zijn geheel worden bestemd als 'Natuur'. Binnen deze bestemming zijn werken en werkzaamheden die schadelijk kunnen zijn voor natuur- en landschapswaarden in beginsel niet toegestaan. Op deze wijze worden de aanwezige en te ontwikkelen waarden voldoende beschermd. De voor 'Natuur' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- behoud, herstel en/of ontwikkeling van de natuurwaarden, waaronder de bijbehorende groeiplaats;
- behoud, herstel en/of ontwikkeling van de landschapswaarden, waaronder cultuurhistorische, aardkundige en archeologische waarden;
- verharde en onverharde paden, wegen en parkeervoorzieningen;
- water en waterhuishoudkundige voorzieningen;
- extensief recreatief medegebruik.

Verbeelding bestemmingsplan Baarle-Nassau (deelgebied 1, 2 en 3).

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen en bouwwerken worden gebouwd, behoudens:

- bouwwerken ten behoeve van het natuurbeheer, mits:
- de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 4 m;
- de oppervlakte niet meer bedraagt dan 10 m².
- eenvoudige voorzieningen in de vorm van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, voor extensief recreatief medegebruik, zoals informatieborden, picknickplekken, banken en afvalbakken, mits de hoogte niet meer bedraagt dan 3 m.

Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning) de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

- het verzetten of vergraven van grond waarbij het maaiveld over meer dan 100 m² per perceel of met meer dan 0.40 m wordt gewijzigd of waarbij de maaiveldniveaus van een steilrand worden gewijzigd;
- het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0.40 m onder maaiveld, voor gronden;
- het uitvoeren van heiwerken of het anderszins indringen van voorwerpen in de bodem;
- het graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten, of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
- het verlagen van de waterstand anders dan door sloten/greppels of drainage met uitzondering van grondwateronttrekkingen;
- het vellen of rooien van bos en/of het verwijderen van houtopstanden;
- het verwijderen van natuur- en landschapselementen die ten tijde van het van kracht worden van het plan aanwezig waren;
- het verwijderen van perceelsindelingen, paden en onverharde wegen;
- het aanleggen en/of verharden van wegen of paden, dan wel aanbrengen van andere niet omkeerbare oppervlakteverhardingen groter dan 100 m² per perceel;
- het verwijderen of rooien van bos-, natuur- en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder agrarische productiefunctie, daaronder begrepen solitaire bomen.

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden.

- Het bovenstaande verbod is niet van toepassing op werken of werkzaamheden welke:
- het normale onderhoud en/of gebruik betreffen;
- reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

Eventueel kunnen ook werken en werkzaamheden in het kader van de natuurontwikkeling conform een uitgewerkt inrichtingsplan vrijgesteld worden van de omgevingsvergunning. Hierbij valt te denken aan graafwerkzaamheden, dempen van sloten etc. Immers is de natuurtoets reeds in het kader van het bestemmingsplan verricht. Dit is uitsluitend mogelijk indien er reeds een concreet uitgewerkt inrichtingsplan voor de natuurontwikkeling opgesteld is.

6.2 Herbegrenzing EHS

De provincie zal na goedkeuring van het compensatieplan de EHS zoals vastgelegd in de verordening ruimte herbegrenzen. De plangrenzen c.q. aanduidingsgrenzen zoals weergegeven op de verbeelding van de bestemmingsplannen vormen hiervoor het uitgangspunt.

6.3 Realisatie

Om de daadwerkelijke aanleg en het beheer van de natuur te garanderen, zal tussen de initiatiefnemer en het bevoegd gezag een compensatieovereenkomst gesloten worden. Deze compensatieovereenkomst zal worden opgesteld conform de modelovereenkomst die als bijlage toegevoegd is aan de provinciale Beleidsregel Natuurcompensatie (november 2005).

7. BRONNEN

Cools, J. 2008. Onderzoek naar beschermde soorten in het gebied ‘t Zand te Alphen-Chaam. Ecologisch Adviesbureau Cools, Tilburg. In opdracht van: Familie van Loon.

Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. en Van der Winden, J. 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg, Culemborg. In opdracht van: Vogelbescherming Nederland.

Rijsdijk, J.H.S. en Hovens, J.P.M. 2010. Resultaten vleermuisonderzoek Camping ‘t Zand te Alphen-Chaam. Faunaconsult, Belfeld. In opdracht van: BRO.

Teunissen van Manen, T.C. 1985. Bodemkaart van Nederland. Toelichting bij de kaartbladen 50 Oost Tilburg en 51 West Eindhoven. Stichting voor Bodemkartering (Stiboka), Wageningen.

www.ahn.nl

www.brabant.nl/kaarten

www.natuurkennis.nl

BIJLAGEN

Bijlage 1:
Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving

Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet van 1998 en 2005 en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt aanvullend gebiedsbescherming plaats door middel van de ecologische hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk.

Gebiedsbescherming
De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de gebiedsbescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden) en de beschermde natuurmonumenten. Ruimtelijke ingrepen die in deze gebieden plaatsvinden dan wel in de nabijheid van beschermde natuurgebieden, moeten worden getoetst op hun effecten op deze gebieden.
De Ecologische Hoofdstructuur voorziet in het behoud, het herstel en de ontwikkeling van nationaal en internationaal belangrijke ecosystemen. De EHS bevat alle gebieden waarop de inspanningen van het Rijk worden gericht om deze opgave te verwezenlijken. Dit gebeurt door ruimtelijke veiligstelling en door inzet van subsidieregelingen. Het EHS-beleid wordt op provinciaal niveau verder uitgewerkt. In Utrecht vindt via het Streekplan 2005-2015 bescherming plaats van de provinciaal uitgewerkte Ecologische Hoofdstructuur. In deze zone dient beleid gericht te zijn op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. In de EHS wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen het 'nee, tenzij'- principe gehanteerd. Ruimtelijke ontwikkelingen dienen getoetst te worden op effecten op de natuurwaarden. Schadelijke effecten zijn alleen toegestaan indien er zwaarwegende maatschappelijke belangen zijn en als alternatieven ontbreken.

Soortbescherming
De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek) vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in een aantal bij de Flora- en faunawet behorende besluiten en regelingen.

Sinds 22 februari 2005 is een nieuwe AMvB in werking getreden die voorziet in een wijziging van het 'Besluit beschermde dier- en plantensoorten'. Door deze AMvB is sprake van vier categorieën beschermingsniveaus:

- **niveau 1:** een algemene vrijstelling van in Nederland algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten is geen ontheffing van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet meer nodig;

- **niveau 2:** een algemene vrijstelling met gedragscode voor een aantal beschermde soorten genoemd in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, zoals b.v. Eekhoorn en Steenmarter. In een op te stellen gedragscode[1] moet worden aangegeven hoe bij nieuwe plannen en projecten omgegaan dient te worden met beschermde soorten. Onder deze voorwaarden, vooraf goedgekeurd door de minister van LNV, kan gebruik worden gemaakt van deze vrijstelling;
  N.B.: op dit moment bestaat er nog geen algemeen toepasbare, goedgekeurde gedragscode voor een werkwijze bij 'ruimtelijke ontwikkelingen'. Hierdoor kan nog geen gebruikt gemaakt worden van de mogelijke vrijstelling voor dier- en plantensoorten welke vallen onder beschermingsniveau 2. Op dit moment moet daardoor voor deze soorten nog altijd ontheffing worden aangevraagd, waarbij de zogenaamde 'lichte toets' wordt gehanteerd. Dit houdt in dat de ruimtelijke ingreep geen afbreuk mag doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
- **niveau 3:** streng beschermde soorten. Dit zijn de soorten genoemd in bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en alle soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten kan geen algemene vrijstelling worden gegeven en is voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van dwingende redenen van openbaar belang, 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan alle drie de criteria worden voldaan.
- **vogels:** alle inheemse vogelsoorten zijn vermeld in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen gebruik gemaakt wordt van een goedgekeurde gedragscode is voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Deze wordt getoetst volgens de 'uitgebreide toets' zoals genoemd bij niveau 3.

Zorgplicht

Artikel 2 van de Flora- en faunawet schrijft voor dat iedereen de algemene zorgplicht voor de in wild levende planten en dieren in acht moet nemen. Dit houdt in dat handelingen die niet noodzakelijk verband houden met het beoogde doel, maar nadelig zijn voor de flora en fauna achterwege moeten blijven.

---

[1] De gedragscode moet door de sector of ondernemer zelf opgesteld worden.

Rode lijsten

In het kader van een mogelijke ontheffingsaanvraag dient bij de vaststelling van de "gunstige staat van instandhouding" van een soort gelet te worden op de landelijke en regionale verspreidingsgegevens van een betreffende soort. Het op 5 november 2004 gepubliceerde Besluit Rode lijsten flora en fauna is hiervoor een geschikt instrument. Rode lijsten hebben echter geen juridische status. Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit een bepaald gebied zijn verdwenen en soorten die in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. De Conventie van Bern vereist dat landen Rode lijsten uitbrengen. Op de Rode lijsten staan alleen soorten die zich in Nederland voortplanten, dus geen trekvissen (zoals zalm en paling) en overwinterende vogels. Er worden steeds acht categorieën onderscheiden:

1. uitgestorven op wereldschaal;
2. in het wild uitgestorven op wereldschaal;
3. verdwenen uit Nederland;
4. in het wild verdwenen uit Nederland;
5. ernstig bedreigd;
6. bedreigd;
7. kwetsbaar;
8. gevoelig.

De mate van zeldzaamheid van een beschermde soort zal dus bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling de "gunstige staat" van een soort zal beïnvloeden. Indien dit het geval is, dan dienen compenserende en mitigerende maatregelen genomen te worden voordat de ruimtelijke ontwikkelingen in gang worden gezet. Bij het toetsen van de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde soorten uit de beschermingsniveaus 2 en 3, zal derhalve mede de status op de Rode lijst van die soort meegenomen worden.

Bijlage 2:
Figuren

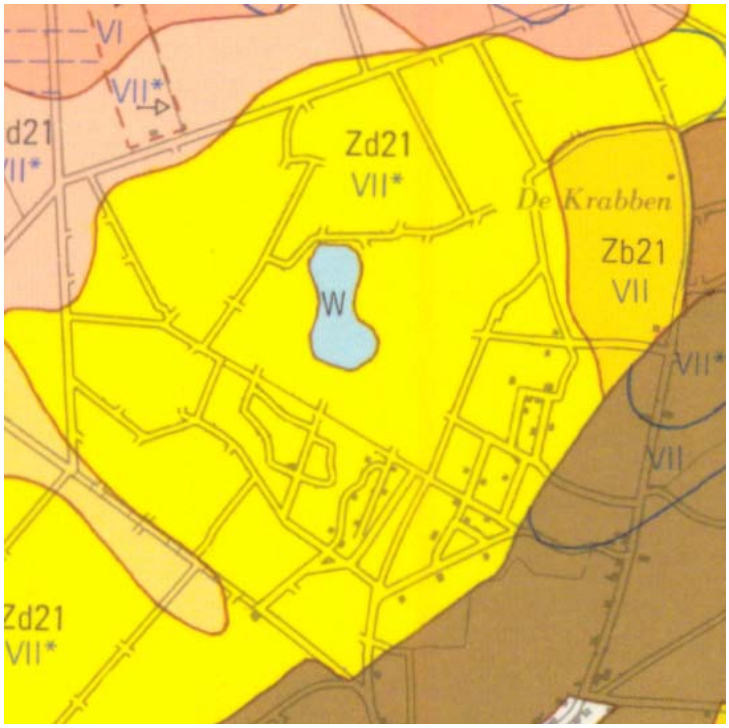

Figuur 1. Uitsnede van de bodemkaart. Het gehele plangebied bestaat uit duinvaaggronden (Zd21)

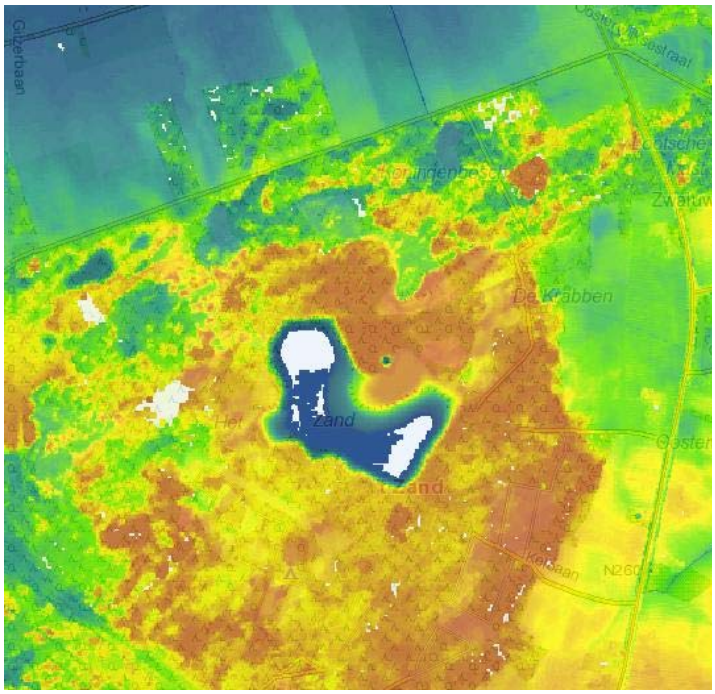

Figuur 2. Uitsnede uit het Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN). In het kleurenspectrum geven blauwe kleuren de laagste delen aan, rode kleuren de hoogste delen.

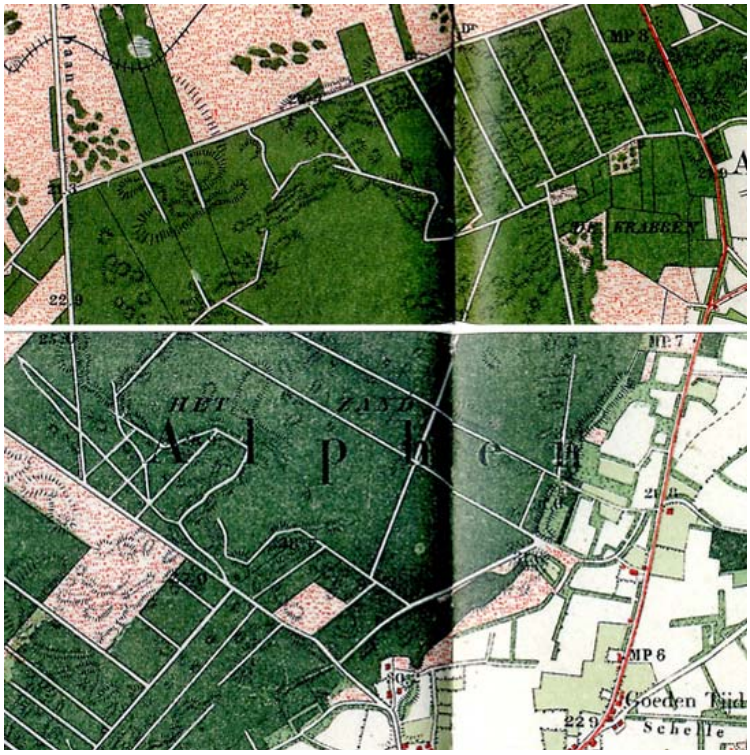

Figuur 3. Uitsnede uit de historische atlas (situatie omstreeks 1900).

Figuur 4. Topografische kaart met daarop de belangrijkste terreintypen / ecotopen. De bestaande camping is gearceerd.

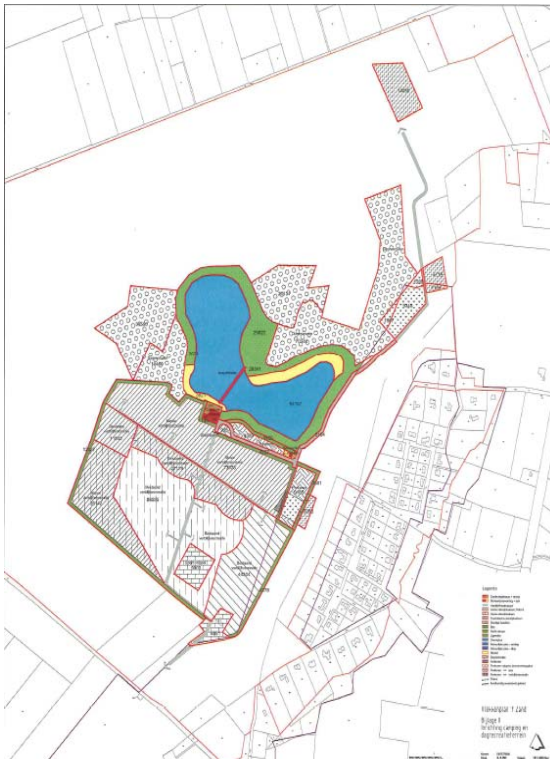

Figuur 5.

Figuur 6. Verbeelding concept bestemmingsplan.

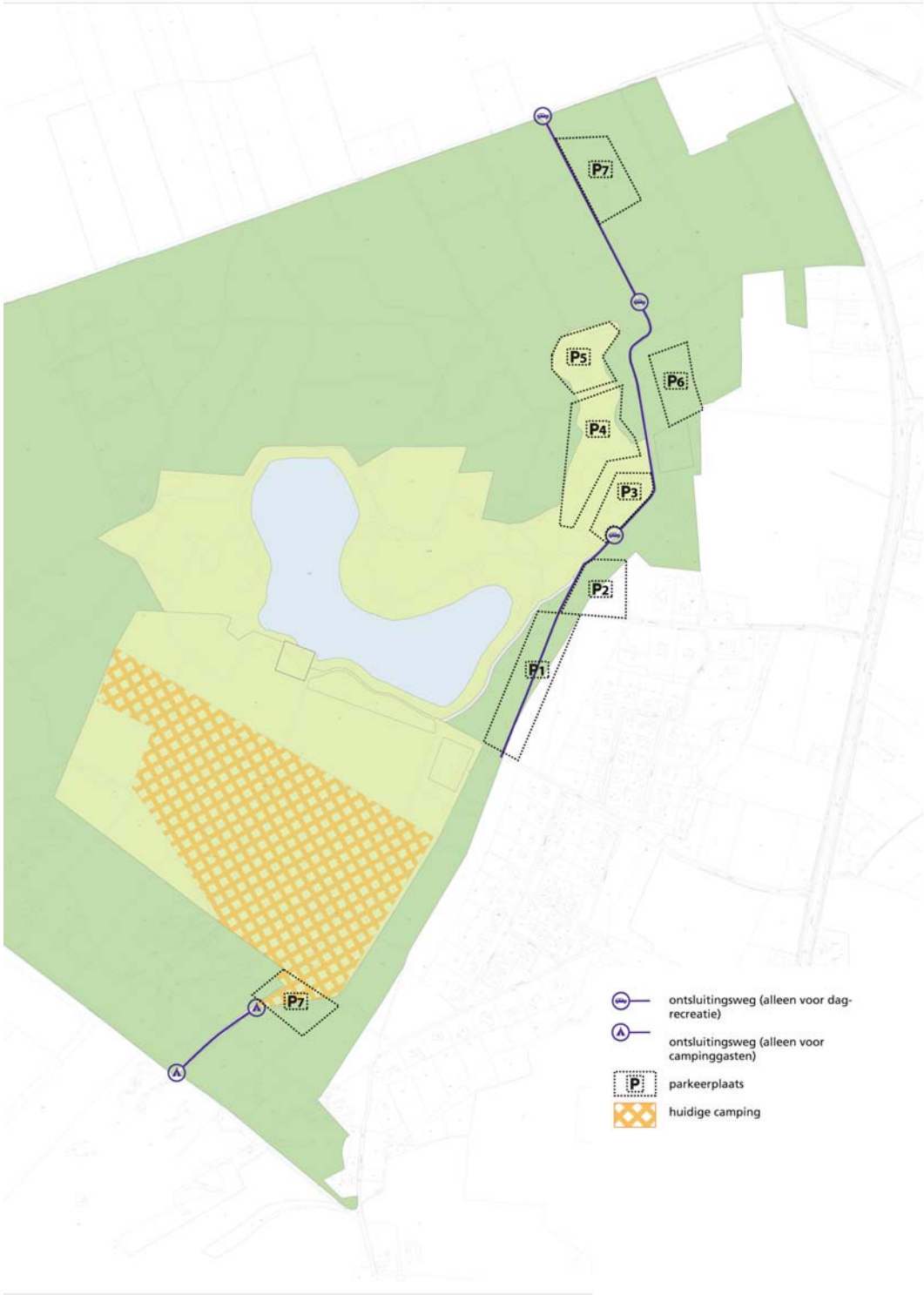

Figuur 7. Parkeersituatie in huidige situatie.

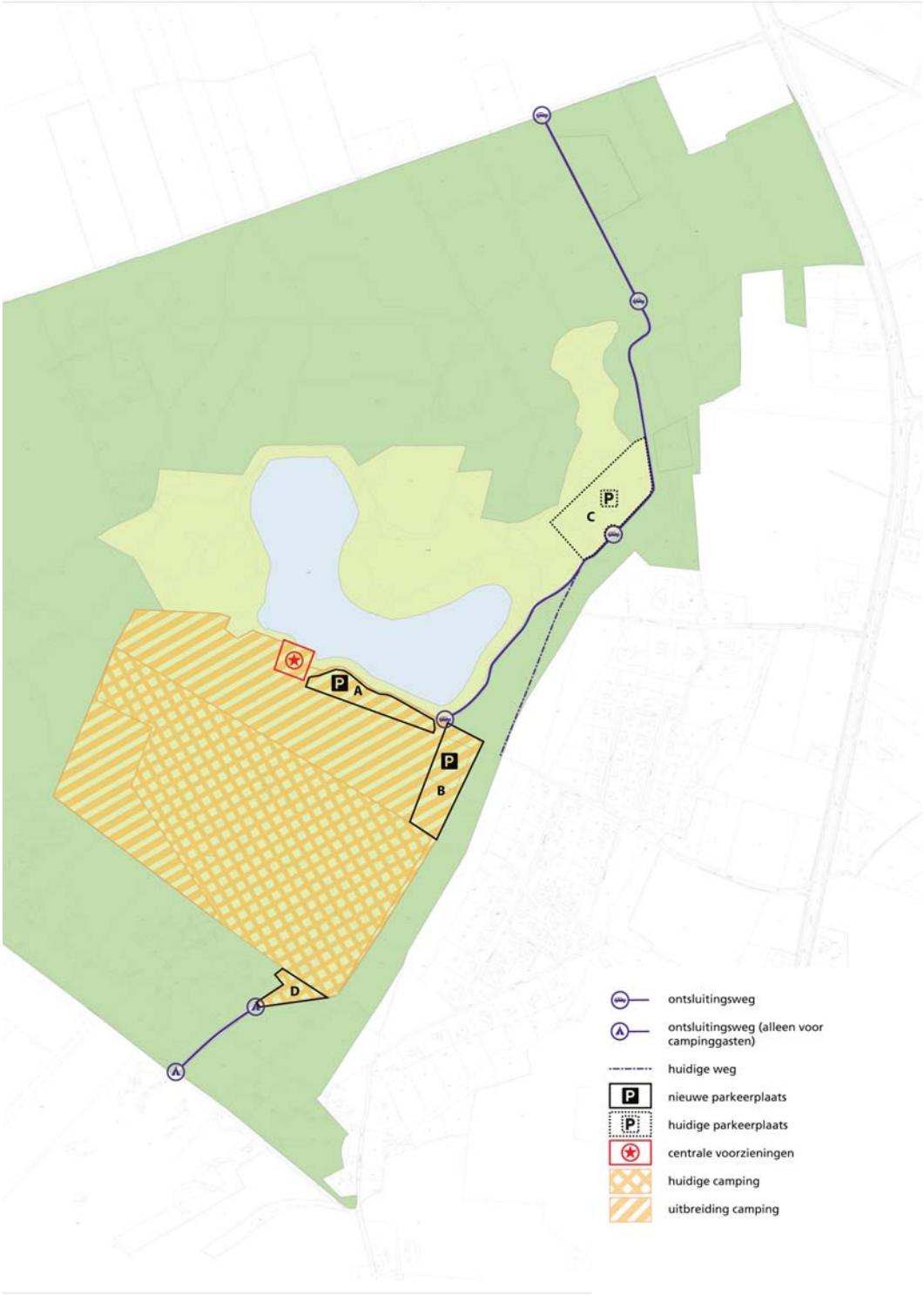

Figuur 8. Parkeersituatie in toekomstige situatie.

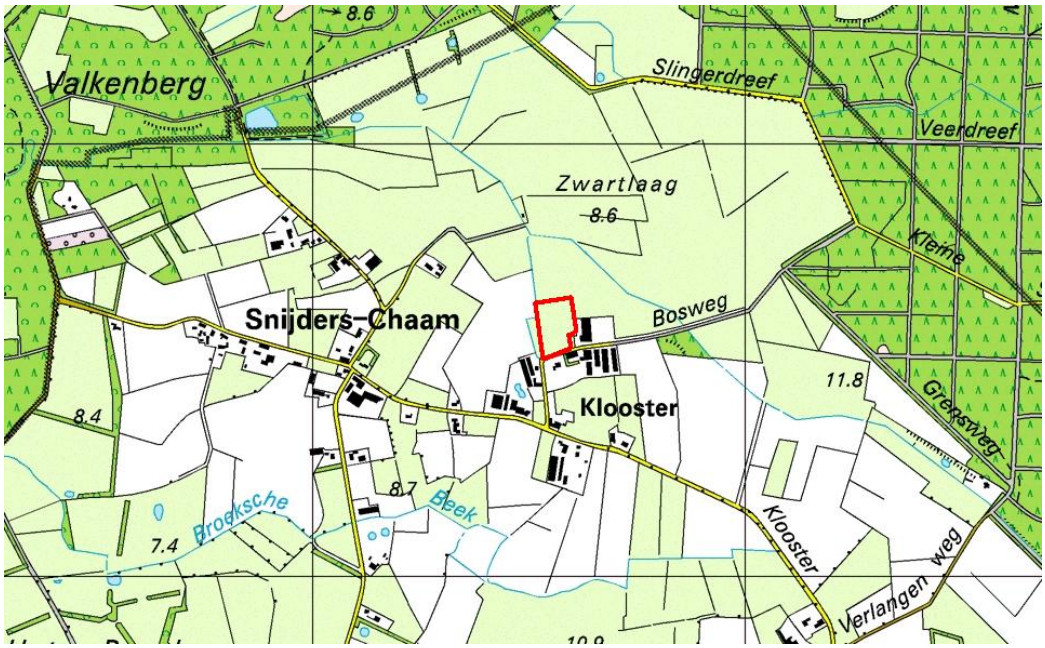

Figuur 9. Ligging compensatieperceel Zwart Laag.

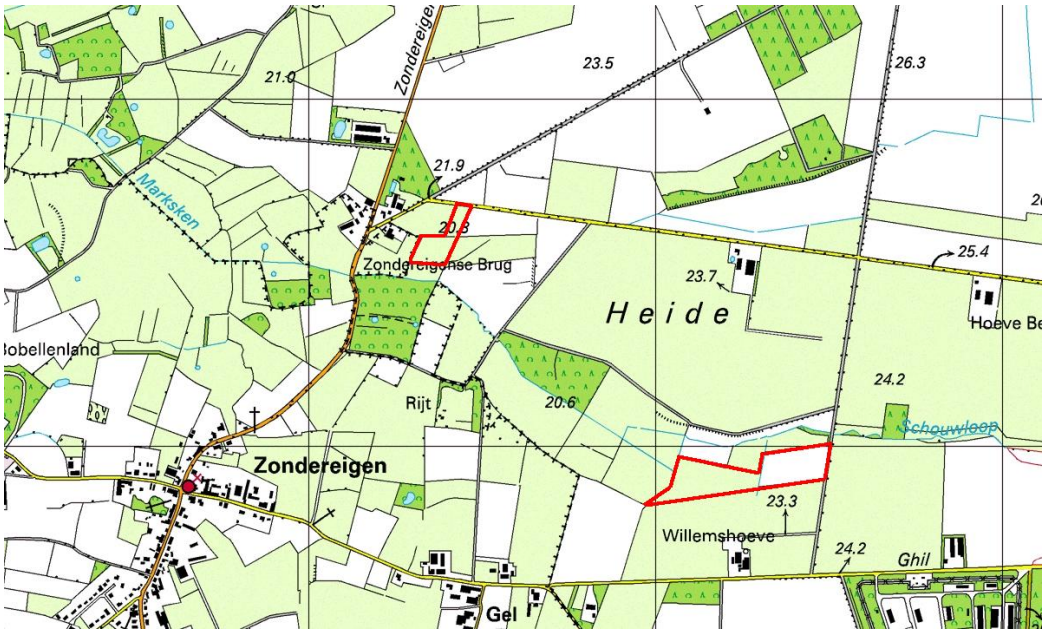

Figuur 10. Ligging compensatiepercelen 025301 en 027034B.

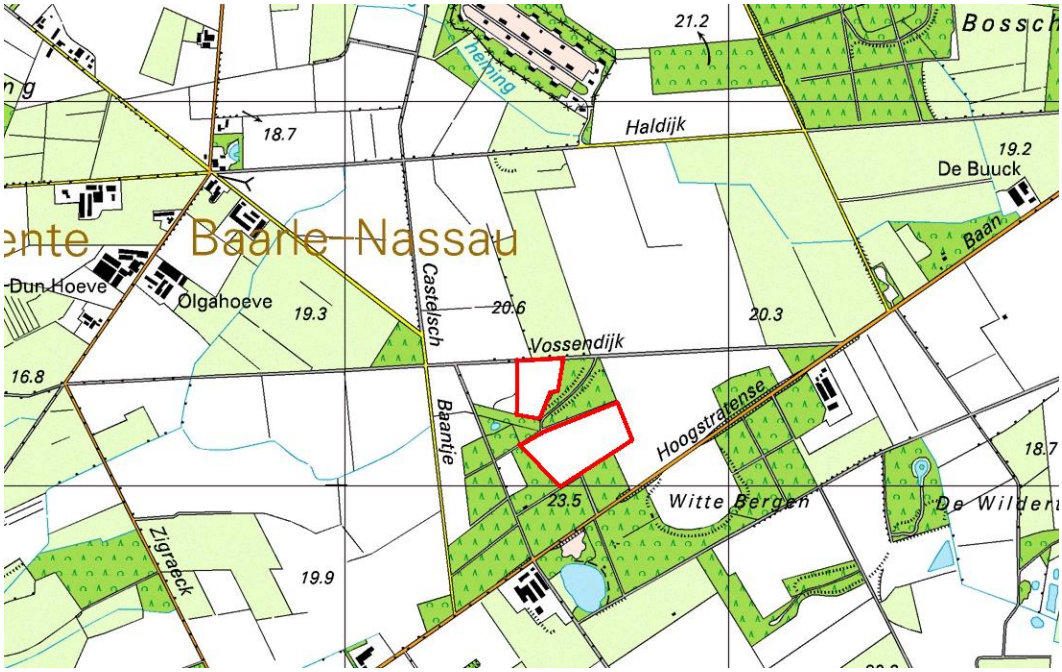

Figuur 11. Ligging compensatiepercelen 056301 en 056019B.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen | Oldenzaal
www.BRO.nl